

द्विषः 16. 40 ; स सदा फलशालिनीं क्रियां शरदं लोक इवाधितिष्ठति Ki. 2. 31 obtains ; अधितिष्ठति लोकमोजसा स विवस्वानिव मेदिनी-पतिः 2. 38 ; यक्षः कुतश्चिदधिष्ठाय बालचन्द्रिकां निवसति Dk. 18. -4 (a) To lead, conduct as head or chief ; महाराज-दशरथस्य दारानधिष्ठाय वसिष्ठः प्राप्तः U. 4. See अधिष्ठित also. (b) To be at the head of, govern, direct, preside over, rule, superintend ; प्रकृतिं स्वामधिष्ठाय Bg. 4. 6 governing, controlling ; श्रोत्रं चक्षुः स्पर्शनं च रसनं घ्राणमेव च । अधिष्ठाय मनश्चायं विषयानुपसवते 15. 9 presiding over and thus turning to use. -5 To use, employ.

अधिष्ठित *p. p.* [अधिष्ठा-क्त] 1 (Used actively) (a) Standing, being ; दन्तान्तरमाधिष्ठितम् Ms. 5. 141 ; (oft. with अ dropped ; ज्ञानं ज्ञेयं ज्ञानगम्यं हृदि सर्वस्य धिष्ठितम् Bg. 13. 17.) ; वीरलोकमाधिष्ठितस्तातः Mv. 5 gone to ; राजप्रसादं Pt. 1 being in or enjoying royal favour. (b) Possessed of, dependent on. (c) Directing, presiding over ; धर्माधिकरणाधिष्ठित-पुरषैः Pt. 1. -2 (Passively) (a) Inhabited or resorted to by, occupied, possessed by ; दनुकबन्धाधिष्ठितो दण्डकारण्य-भागः U. 1 ; लोकेशाधिष्ठितो राजा Ms. 5. 97 ; अचिराधिष्ठितराज्यः शत्रुः M. 1. 8 an enemy who has newly (not long ago) ascended the throne, a newly established king ; अचिरं^० अधिकारः Dk. 64 newly established ; सो ग्रहेण possessed by ; मयूरं K. 97 ; पुरोभागम् K. 10, 130, 147, 152. (b) Full of, seized with, taken possession of, smitten, affected, overpowered ; अनेनाधिष्ठितानां कामिनीनां K. 236, 161, 194 ; कामाधिष्ठितचेतसा H. 1 ; Śi. 13. 39. (c) Watched over, guarded, superintended ; रक्षापुरुषाधिष्ठिते प्रासादे Pt. 1 ; आर्यारुन्धतीवमिष्ठाधिष्ठितेषु रघुकुलकदम्बकेषु U. 2 ; प्रनष्टाधिगतं द्रव्यं तिष्ठेद्युक्तरधिष्ठितम् Ms. 8. 34. (d) Led, conducted, commanded by, presided over ; साङ्ख्यमिव कपिलाधिष्ठितम् K. 40 ; अनेनाधिष्ठितं भुवनतलम् 43, 44, 228 ; वसिष्ठाधिष्ठिता देव्यो गता राघवमातरः U. 1. 3 ; तव प्रतापाधिष्ठितेन उपायेन H. 4 aided or supported ; ताताधिष्ठितानामपि बलानाम् Ve. 3 ; स्वामिनाधिष्ठितः श्वापि H. 3. 129. (e) Ridden, mounted upon ; मूषकाधिष्ठितं तमवलोक्य Pt. 2 with the mouse seated upon him ; विलोक्य वृद्धोक्षमाधिष्ठितं त्वया Ku. 5. 70.

अधिष्ठात् [स्था-तृत्] Superintending, watching over, presiding over, guiding, governing ; हनुमांश्चाप्यधिष्ठाता Rām. 5. 63. 22 ; tutelary guardian ; as त्री देवता a guardian or presiding deity. *m.* (-ता) A superintendent, head, chief, protector, controller, regulator, ruler ; सर्वेन्द्रियाधिष्ठाता Bhāṣā P. ; especially with reference to the Almighty who is the ruler of the universe. See अधिदेव also.

अधिष्ठानम् [अधि-स्था-त्युद्] 1 Standing or being near, being at hand, approach (सन्निधि) ; अत्राधिष्ठानं कुरु take a seat here. -2 Resting upon, occupying, inhabiting, dwelling in, locating oneself in ; प्राणाधिष्ठानं देहस्य &c. -3 A position, site, basis, seat ; त्र्यधिष्ठानस्य देहिनः Ms. 12. 4 ; इन्द्रियाणि मनो बुद्धिरस्याधिष्ठानमुच्यते Bg. 3. 40, 18. 14 the seat (of that desire.) -4 Residence, abode ; नगरं राजाधिष्ठानम् Pt. 1. ; सो धर्मं^० ; a place, locality, town ; सर्वादिनयाधिष्ठानतां गच्छन्ति K. 106 ;

कस्मिंश्चिदधिष्ठाने in a certain place. -5 Authority, power, power of control, presiding over ; अनधिष्ठानम् H. 3. 83. loss of position, dismissal from a post (of authority) ; समर्थस्त्वमिमं जेतुमधिष्ठानपराक्रमैः Rām. ; यथेह अधैर्युक्तो रथः सारथिनाऽधिष्ठितः प्रवर्तते तथा आत्माधिष्ठानाच्छरीरम् Gaudapāda ; महाश्वेताकृताच्च सत्याधिष्ठानात् K. 346 appeal or reference to truth. -6 Government, dominion. -7 A wheel (of a car &c.) अधिष्ठानं मनश्चासीत्परिरथ्या सरस्वती Mb. 8. 34. 34 ; 5. 178. 74. -8 A precedent, prescribed rule. -9 A benediction. cf. अधिष्ठानं चक्रपुरप्रभावाध्यासनेष्वपि । Nm. -10 Destruction (?) ; अमित्राणामधिष्ठानाद्द्राघाद् दुर्योधनस्य च । भीम दिष्टया पृथिव्यां ते प्रथितं सुमहद्यशः ॥ Mb. 9. 61. 14. -11 Couch, seat, bed ; साधिष्ठानानि सर्वशः Rām. 6. 75. 19. -12 A butt (for an allurements.) तस्माद् बाह्यमाधिष्ठानं कृत्वा कार्यं चतुर्विधं । Kau. A. 1. 10. -**Comp.** -**अधिकरणम्** Municipal Board. (अधिष्ठान = city ; अधिकरण = court and office of administration) EI, XV, p. 143 ; XVII, p. 193 f ; XX, pp. 61 ff. -**शरीरम्** A body which forms the medium between the subtle and the gross body.

अधिष्ठा *ind.* [स्त्रियमधिकृत्य] Concerning a woman or wife. -**स्त्री** [अधिका स्त्री] A superior or distinguished woman.

अधिस्यन्दम् *ind.* [अधिकः स्यन्दो वेगो यथा स्यात्तथा] More quickly ; अधिस्यन्दं प्रवृत्तिरे चमूचराः Śi. 17. 50.

अधी [अधि-इ] 2 A. 1 To study, learn (by heart), read ; (with abl. of person) learn from ; आख्यातोपयोगे P. I. 4. 29. उपाध्यायादधीते Sk. ; सोऽध्यैष्ट वेदान् Bk. 1. 2. -2 (P.) (a) To remember, think of, long or care for, mind, (with regret) with gen. ; रामस्य दयमानोऽसावध्येति तव लक्ष्मणः Bk. 8. 119 ; 18. 38 ; ममैवाध्येति नृपतिस्तुष्यन्निव जलाङ्गलेः Ki. 11. 74 thinks of me only. (b) To know or learn by heart, study, learn ; गच्छार्थाहि गुरोर्मुखात् Mb. (c) To teach, declare. (d) To notice, observe, understand. (e) To meet with, obtain ; तेन दीर्घममरत्वमध्ययुः । Śi 14. 31 -*Caus.* [अध्यापयति] to teach, instruct (in) ; with acc. of the agent of the verb in the primitive sense ; (तौ) साङ्गे च वेदमध्याप्य R. 15. 33 ; विद्यामथैनं विजयां जयां च ... अध्यापिपद् गाधिसुतो यथावत् Bk. 2. 21, 7. 34 ; अध्यापितस्योशनसापि नीतिम् Ku. 3. 6.

अधीत *p. p.* Learnt, studied, read, remembered, attained &c. -**Comp.** -**विद्य** *a.* who has studied the Vedas or finished his studies.

अधीतिः *f.* [इ-क्ति] 1 Study, perusal ; बोधाचरण-प्रचारणैः N. 1. 4. -2 Remembrance, recollection.

अधीतिन् *a.* [अधीतमनेन ; अधीत-इनि] Well-read, proficient in (with loc.) अधीती चतुर्ध्वान्नायेषु Dk. 120 ; वेदे, व्याकरणे &c. ; त्वगुत्तरासङ्गवतीमधीतिनीम् Ku. 5. 16 muttering holy prayers, engaged in repeating sacred texts.

अधीयानः *pres. p.* A student, one who goes over the Vedas, यो वै युवाप्यधीयानः Ms. 2. 156.